
Søker

Institusjonsopplysninger

Institusjonsnavn	NTNU Universitetsbiblioteket
------------------	------------------------------

Institusjonens e-postadresse	post@ub.ntnu.no
------------------------------	-----------------

Postadresse	Høgskoleringen 1
-------------	------------------

Postnummer	7491
------------	------

Poststed	Trondheim
----------	-----------

Kontonummer	76 940 500 288
-------------	----------------

Institusjonens leder

Fornavn	Sigurd
---------	--------

Etternavn	Eriksson
-----------	----------

Telefon	90 091 210
---------	------------

E-post	sigurd.eriksson@ntnu.no
--------	-------------------------

Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Nei
--	-----

Kontaktperson

Fornavn	Inger
---------	-------

Etternavn	Hesjevoll Schmidt-Melbye
-----------	--------------------------

Telefon	92 462 614
---------	------------

E-post	inger.hesjevoll.schmidt-melbye@ntnu.no
--------	--

Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Innsatsområder
Innsatsområder	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med Nasjonalbiblioteket • Nye samarbeidsformer

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	Verden på norsk:en digital utforsking av bibliomigrasjon og anmeldelser av oversatt skjønnlitteratur
Mål	<p>Vårt overgripende mål er å bidra til bibliotekutvikling på feltet digitala humaniora (DH) i form av økt samarbeid mellom Nasjonalbiblioteket og flere fag- og forskningsbibliotek, og, på sikt, folke- og skolebibliotek. De konkrete målene er å skape to åpent tilgjengelige digitale fagressurser: 1) Et interaktivt kart over bibliomigrasjonsmønster* for oversatt skjønnlitteratur i Norge og 2) Et dynamisk korpus av et utvalg norske avisanmeldelser av oversatt skjønnlitteratur innenfor samme tidsperiode.</p> <p>I dette prosjektet vil vi legge til rette for DH-prosjekter i akademia og bibliotekene, ved å styrke bibliotekenes kunnskap og infrastruktur innenfor DH opp mot forskning og formidling av forskning. Dessuten, gjennom fagressursene vi skaper, vil vi bidra med empiri innenfor både oversettelsesforskning og DH-metodeutvikling.</p> <p>*Med bibliomigrasjon mener vi litteraturens eksport- og importmønstre over hele verden.</p>

Prosjektbeskrivelse

Prosjektet plasserer seg innenfor DH og oversettelsesvitenskap. Digitale verktøy og metoder har åpnet for nye muligheter innenfor forskning på litteratur og språk, og gjort det enklere for forskere å forholde seg til, og nyttiggjøre seg, den stadig økende informasjonsmengden i samfunnet.

Imidlertid er DH i bibliotekssammenheng relativt nytt og med utforsket potensiale, både når det gjelder typen bidrag fra forskningsbibliotekarere, og hvilke ressurser som kan skapes i samarbeidet mellom vitenskapelig ansatte og bibliotekansatte (1).
Stadig flere henvendelser fra forskere om bistand til digitale metoder og ressurser, utløser et behov

for økt DH-kompetanse i fag- og forskningsbibliotekene. Denne økte etterspørselen i tjenester gir bibliotekene en god mulighet til å være en reell forskningspartner og samskaper istedenfor å kun gi støtte inn i prosjekter. DH-metoder og verktøy har heller ikke tidligere vært godt utnyttet innenfor forskning på spesielt litterær oversettelse og utenfor det engelske språkområdet (2).

Prosjektet vårt kan defineres som «big translation history» (BTH) (3), det vil si at vi bruker digitale metoder og verktøy på store datamengder til å synliggjøre og bevisstgjøre oss på historiske sammenhenger og tendenser det er vanskelig å finne ut av manuelt. Gjennom vårt prosjekt vil de involverte fagbibliotekene utvikle og styrke sin kompetanse på digital forskningsstøtte og formidling og vi vil samtidig bidra til å fylle et vitenskapelige tomrom.

Vårt prosjekt består av to arbeidspakker, som vil overlape i tid. I første arbeidspakke, "Utvikling", vil vi utvikle et interaktivt kart over skjønnlitterære oversettelser til norsk, i tett samarbeid med Digital Lab (D-lab) på NTNU Universitetsbiblioteket (NTNU UB)/ Humanistisk fakultet på NTNU og ansatte ved Nasjonalbibliotekets Digital Humaniora-lab (NB DH-lab). Vi vil bruke allerede tilgjengelige metadata fra nasjonale og internasjonale bibliotekataloger (4). Kartet vil synliggjøre trender og tendenser i hvilke kulturer som oversettes (eller ikke) til norsk, og man vil kunne avgrense etter variabler som for eksempel tidsperioder, oversetter og utgivelsesland. Dermed kan kartet brukes ut fra ulike forsknings- og formidlingsperspektiver (5). Vi skal også, fortsatt i samarbeid med NB DH-lab, utvikle digitale verktøy for å skape et dynamisk anmeldeskorpuser over oversatt litteratur, med utgangspunkt i NBs digitaliserte aviskorpuser. Dette korpuser skal være oppdaterbart, i form av at man kan legge til nye anmeldelser, og korpuser skal videreutvikles i arbeidspakke 2.

I andre arbeidspakke, "Ferdigstilling og formidling", vil vi, ut fra blant annet forskningsresultatene i første arbeidspakke (trender og tendenser) velge et relativt stort antall verk og samle inn anmeldelser av disse. Vi vil legge til rette for at man kan analysere tekstene ved hjelp av digitale metoder som topic modelling og sentiment analysis. Mulige innganger til å forske på dette korpuser er metaspråk i anmeldelsene og kriterier som brukes for å vurdere oversatt litteratur – og hvorvidt disse er ulike avhengig av hvilke deler av verden litteraturen kommer fra.

Sammen vil kartet og korpuser vise hvem som skriver litteraturen vi leser, hvordan ideologiske ideer spres, og kunne benyttes til å utfordre den eksisterende kanon av oversatt litteratur.

Prosjektet vil være godt integrert i utviklingen av NTNU D-Lab og bidra til økt kompetanse innenfor digital forskning og formidling hos både støttefunksjoner, vitenskapelig ansatte og studenter. I løpet av prosjektet vil vi blant annet vise fram demoversjoner av de digitale ressursene og holde workshoper der vi reflekterer rundt metodikk og innfallsvinkler og får innspill fra fagmiljøene kontinuerlig gjennom forskningsprosessen. Vi vil dermed være en pådriver for økt aktivitetsnivå i NTNU D-lab som konsept og faglig møteplass.

Utover NTNU D-lab vil vi formidle prosjektet i andre sammenhenger og være i tett dialog med flere fagmiljø for å få verdifulle innspill underveis. Vi vil presentere prosjektet i FoU-gruppene

Omskrivingens politikk ved NTNU, Tekst-i-kontekst og bibliotekets seminarrekke ved HiØ, Nordisk litteratur og litteraturdidaktikk ved HiNN, og dessuten for Norsk Oversetterforening (som allerede har uttrykt stor interesse). Søknadssum: 420.000

De digitale ressursene vi utvikler vil kunne nyttiggjøres i kurs- og undervisningsvirksomhet innenfor språk-, litteratur- og kulturvitenskapelige fag i fagbibliotekene. Vi ser også for oss at de kan brukes i de fysiske bibliotekene i form av interaktive hyllekart. Disse kan for eksempel visualisere hvor litteraturen på hylla kommer fra, hvordan den har «reist» gjennom kulturer, og gi en inngang til å lese mer om hvordan den er omtalt.

I tillegg til å presentere prosjektet for våre fagmiljø på forskjellige stadier i prosessen planlegger vi å delta på internasjonale konferanser innenfor digital humaniora og litteratur- og språkstudier med påfølgende publisering i open access- tidsskrift innenfor digital humaniora, oversettelsesforskning og komparativ litteratur, litteratursosiologi og litteraturformidling.

Som en del av akademias og bibliotekenes samfunnsoppdrag ønsker vi å formidle våre funn og ressurser til norske elever slik at vi får koblet forskningen til brukergrupper utenfor fagbiblioteksektoren. Mot slutten av prosjektperioden vil vi derfor knytte kontakter og involvere folke- og skolebibliotek. Vi ser for oss foredrag for skoleklasser, hvor vi blant annet diskuterer sammen med lærer og elever hvordan samfunnet vårt påvirkes av den litteraturen som blir gjort tilgjengelig for oss gjennom oversettelse – og hvilke kulturer og språk vi i Norge får tilgang til (eller ikke). Våre digitale ressurser vil kanskje også kunne videreutvikles til spill og andre læringsressurser for skoleverket.

Både ressursene og forskning på materialet vil også kunne være nyttig som faglig grunnlag for forlagenes prosesser rundt utgivelser av oversatt litteratur (for eksempel gjennom tydeliggjøring av hvilke litteraturer som ikke hittil er representert i norsk språkdrakt), og som en ressurs for yrkesgruppen litterære oversettere. Norsk oversetterforening kan benytte våre digitale ressurser og våre forskningsresultater i sitt arbeid for mangfold, ytringsfrihet og kulturformidling.

Vårt prosjekt er i tråd med målsetninger på NTNU UB, og ideen om «fremtidens universitetsbibliotek», inkludert opprettelsen av NTNU D-lab i samarbeid med Humanistisk fakultet. Vårt prosjekt vil i stor grad bidra til utvikling av støtte og forskningssamarbeid innenfor DH, særlig i form av tekst- og datautvinning, opplæring i relevante digitale verktøy og oppdatert forskningskompetanse hos bibliotekansatte. Vi kommer også til å bidra til at NTNU UB kan være et «visningsvindu for aktuell forskning» og «en samfunnsfaglig og forskningsrelatert debattarena» (6).

For NB DH-lab vil deltagelse i prosjektet gi økt samarbeid med andre fagbibliotek og kunne føre til nye løsninger eller utvikling av eksisterende infrastruktur, og ressursdeling mellom bibliotek og forskningsinstitusjoner. På denne måten bygger prosjektet vårt opp under Nasjonal bibliotekstrategi og regjeringens visjon om åpen tilgang, utvikling og deling av digital infrastruktur og kompetanseheving gjennom samarbeid mellom de forskjellige bibliotektypene (7).

Framdriftsplan

Prosjektet er	Toårig
---------------	--------

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	<p>1.arbeidspakke: Utvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> -NB DH-lab lager en «demo-app» med datasettet vi trenger, i samarbeid med oss (“metadata mining”) -Vi viser frem demo-versjon i D-lab og andre fagmiljø (HiØ, HiNN, NTNU) for innspill på innhold og utforming -Vi utforsker alternativer for kartverktøy og prøver ut visualiseringen av datasettet (kurs, opplæring og møter med ressurspersoner). -Samarbeid med NB DH-lab om å utvikle verktøy for innsamling av anmeldelseskorpuset (søk i NBs avistjeneste og A-tekst) -Samarbeid med fagbibliotekene om problemstillinger som opphavsrett, åpen forskningsdata og åpen publisering -Jevnlige arbeidsmøter (fysiske og digitale) -Formidling av foreløpige forskningsresultater for tilbakemeldinger og innspill -Deltakelse på "EST-kongressen" (European Society for Translation Studies)
-------------	--

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.08.2023
----------	------------

Til dato	30.11.2024
----------	------------

Beskrivelse	<p>2.arbeidspakke: Ferdigstilling og formidling</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ferdigstilling av de to digitale ressursene (kartet og korpuset) -Vi utforsker digitale verktøy/metoder for tekstanalyse, som for eksempel topic modelling, sentiment analysis (kurs, opplæring og møter med ressurspersoner). -Samarbeid med andre aktører, som for eksempel Norsk Oversetterforening, Norsk Forening for oversettelses- og tolkeforskning, og eventuelt norske forlag -Jevnlige arbeidsmøter (fysiske og digitale) -Formidling av forskningsresultater -Deltakelse på Alliance of Digital Humanities Organizations "Digital Humanities Conference"
-------------	---

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.08.2024
Til dato	01.08.2025

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan	<p>Mulig videreføring og oppfølging etter endt prosjektperiode:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Holde workshop med fagbibliotek -Holde workshop med folke- og skolebibliotek -Utvikle formidlingsopplegg i samarbeid med bibliotekene og lærerutdanningen -Undersøke mulighetene for videreutvikling av fagressursene til læringsressurser for skoleverket (for eksempel spill)
--	--

Budsjett

1. prosjektår

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	420 000
--------------------------------------	---------

Andre inntekter 1. prosjektår

Beskrivelse	Egenandel arbeidstid Inger H.Schmidt-Melbye
-------------	---

Beløp	165 000
-------	---------

Inntekter totalt 1. prosjektår:	585 000
---------------------------------	---------

Utgifter 1. prosjektår

Beskrivelse	Frikjøp til NB DH-lab for utvikling av apper
-------------	--

Beløp	320 000
-------	---------

Beskrivelse	Reiser, kurs og konferanser (jevnlige arbeidsmøter, besøk og formidling på NB og andre institusjoner, kurs og opplæring i relevante verktøy og metoder, konferansedeltakelse.)
-------------	--

Beløp	100 000
-------	---------

Beskrivelse	Arbeidstid Inger H.Schmidt-Melbye
-------------	-----------------------------------

Beløp	165 000
-------	---------

Utgifter totalt 1. prosjektår:	585 000
--------------------------------	---------

---

2. prosjektår

Inntekter 2. prosjektår

Beskrivelse	Egenandel arbeidstid Inger H.Schmidt-Melbye
-------------	---

Beløp	165 000
-------	---------

Beskrivelse	Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket 2.år
-------------	---

Beløp	100 000
-------	---------

Inntekter totalt 2. prosjektår:	265 000
---------------------------------	---------

Utgifter 2. prosjektår

Beskrivelse	Reiser, kurs og konferanser (jevnlige arbeidsmøter, besøk og formidling på NB og andre institusjoner, kurs og opplæring i relevante verktøy og metoder, konferansedeltakelse.)
-------------	--

Beløp	100 000
-------	---------

Beskrivelse	Arbeidstid Inger H.Schmidt-Melbye
-------------	-----------------------------------

Beløp	165 000
-------	---------

Utgifter totalt 2. prosjektår:	265 000
--------------------------------	---------

Totalt

	0
--	---

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Ja
------------------------------	----

Navn	Siri Furst Skogmo, med høgskolebiblioteket på HiNN
------	--

Beskriv samarbeidet	Øversettelsesforsker og prosjektpartner gjennom hele prosjektet. Bidrar med kontakt inn i høgskolebiblioteket på HiNN og kontakt med lærerutdanningen (til videreføring av prosjektet etter endt prosjektperiode).
---------------------	--

Navn	Marcus Axelsson, med høgskolebiblioteket på HiØ
------	---

Beskriv samarbeidet	Øversettelsesforsker og prosjektpartner gjennom hele prosjektet. Bidrar med kontakt inn i høgskolebiblioteket på HiØ og kontakt med lærerutdanningen (til videreføring av prosjektet etter endt prosjektperiode).
---------------------	---

Navn	Nasjonalbibliotekets DH-lab
------	-----------------------------

Beskriv samarbeidet	Samarbeid om utvikling av apper, metodikk og digitale ressurser. Vi fikk tildelt midler fra Det Digitale Samfunn på HiØ til et mindre pilotprosjekt for å reise på besøk til NB DH-lab der vi fikk verdifull tilbakemelding. Midler til "frikjøp" av ansatte på NB DH-lab ligger som budsjettpost i søknaden.
---------------------	---

Navn	Norsk Øversetterforening
------	--------------------------

Beskriv samarbeidet	Foreningen har allerede uttrykt stor interesse for å bli involvert i prosjektet, og de kan blant annet bidra med verdifull informasjon og arkivopplysninger. Vi vil kunne dra nytte av tilbakemeldinger fra yrkesgruppen skjønnlitterære øversettere i løpet av prosessen og kommer også til å samarbeide om formidling.
---------------------	--

Navn	GRIDH (Tidligere CDH, Senter for Digital Humaniora, Gøteborg Universitetet)
------	---

Beskriv samarbeidet

Gjensidig erfaringsutveksling og nettverksbygging. Midlene fra Det Digitale Samfunn på HIØ gikk også til å reise til Gøteborg for å knytte kontakter og utveksle erfaringer. Her vi fikk vi nyttige innspill til utvikling av NTNU D-lab. Forskerne ved GRIDH har lang erfaring med hvordan man kan jobbe med DH, blant annet samarbeid inn mot fagbibliotek.

Vedlegg

Last opp vedlegg

- [Bekreftelse på samarbeid Verden på norsk.pdf](#)
  - [Noter og litteraturliste .pdf](#)
-

Sammendrag og innsending